

De Gouden Zwaluw

Sinds 2011 reikt de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap de prijs De Gouden Zwaluw uit aan personen of organisaties die zich verdienstelijk maken voor het bevorderen van natuur in de straat, wijk of stad. Elk jaar worden drie projecten met deze prijs beloond. Projecten die uitnodigen om het concept uit te breiden en elders toe te passen, projecten die zodoende een icoonuitstraling hebben.

Tijdens de uitreikingen wordt tevens aandacht besteed aan onze campagne 'Natuur in de straat'. Een boek vol ideeën die reeds in de praktijk worden gebracht en een actieplan met tips hoe incidentele goede voorbeelden structureel navolging kunnen krijgen, vormen onderdeel van deze campagne.

De Gouden Zwaluw is een bronzen beeltenis van de gierzwaluw, gemaakt door de kunstenaar Frans van Hintum.

De Gouden Zwaluw is eerder uitgereikt aan:

- **Gemeente Oegstgeest, project Klinkenbergerplas**
Voor de metamorfose van een eentonige ontgrondingsplas naar een oase van natuur en landschap, waar educatie en recreatie hand in hand gaan en waar men – omringd door flora en fauna – tot een weldadige rust komt.
- **Vogelpaleizen** van Kees Buckens (Rotterdam)
Voor de kunstzinnige en succesvolle huisvesting van vogels, met oog voor herinnering en hergebruik van materialen, die niet alleen vogels vrolijk stemmen.
- **Landerij De Park** (Elst, Overbetuwe)
Voor het omzetten van dromen in een blijde werkelijkheid voor jong en oud, verwezenlijkt op landbouwgrond; duurzaam, groen, uitnodigend en leerzaam.
- **Jochem Kühnen** (Beek, Nijmegen)
Als steun en toeverlaat voor gierzwaluwen en ander stadsleven, die als pleitbezorger met alle benodigde instanties het gesprek aangaat, concrete doelen stelt en bereikt.
- **Natuurzone Baanste Noord** niet voor een bedrijventerrein, hoog dynamisch, maar wel omdat dit terrein omringd is door een schil van een geheel andere dynamiek; die van wilde planten en dieren die komen en gaan uit vrije wil.

- **Torentuin Zaltbommel** voor het bereiken van een omgekeerde beweging waarbij bebouwing voor een deel is geweken voor meer groen in de menselijke woonomgeving.
- **Kinderopvang Struin** voor het in deze tijd ongekend gedurfd, maar oh zo logisch en natuurlijk, kinderen zo vroeg en zo veel mogelijk bloot te stellen aan de natuur, bij ieder weertype de elementen trotserend.
- **Beecollective** voor de duurzame ontwikkeling van het bijenkasteel, en het betrekken van burgers en scholen bij dit initiatief, waarmee de aandacht gevestigd wordt op het belang van de bij voor onze leefomgeving.
- Het project de **Bijenbaan** in Schiedam, voor het benutten van een uitgelezen kans om bijen vrij baan te geven toen het plan voor een tram van de baan was.
- Het project **Blik onder water in Leiden** van Aaf Verkade, voor de tomeloze inzet om de grachten van Leiden bij een breed publiek onder de aandacht te brengen, ze op te schonen, en aandacht te vragen voor de daarin levende flora en fauna.
- **Eneco** voor de realisatie van hun kantoor in Rotterdam Alexander. Dat met recht het groenste gebouw van 2011 van Nederland genoemd kan worden.
- **Frans en Yvonne Gielissen**, samen met tuin- en landschapsontwerpster Maik van Lommel voor hun tuinreservaat. De make-over van de totaal versteende tuin van Frans en Yvonne tot een groene oase, is een prachtig voorbeeld van het Tuinreservatenproject van VARA's Vroege Vogels.
- **Gemeente Rotterdam** voor het vergroenen van schoolpleinen in de krachtwijken waardoor kinderen ongedwongen en spelenderwijs weer in contact komen met de natuur.
- **Gierzwaluwwerkgroep Oosterwijk** voor de ontwikkeling en creatie van de biodiversiteitstoren met belangrijke natuur- en educatieve waarden.
- Het werk van de **IJsvogelwerkgroep Amsterdam**, voor de moedige inzet om de schuwe maar betoverend mooie ijsvogel onze hoofdstad binnen te loodsen.
- **IVN Veenendaal-Rhemen** voor het project 'Groene Stapstenen', waarbij bewoners van nieuwbouwwijken worden gestimuleerd een bijdrage te leveren aan de verhoging van de natuurwaarden in hun wijk, waardoor groene natuurlijke linten worden gevormd.
- De bewoners van de **Johannieterhof** te Nijmegen voor het nemen van initiatief, het geven van een originele invulling en het dragen van verantwoordelijkheid voor het groen in de eigen buurt.
- **Marjo van der Lelie** voor haar tomeloze inzet om de gierzwaluw in oude en nieuwe stadswijken van Amersfoort te huisvesten.
- **Met U – Stadsnatuurprojecten** voor de niet aflatende, vindingrijke wijze waarop men aandacht vraagt voor de stadsnatuur en telkens weer kansen weet te benutten om haar in Eindhoven te vestigen; in, om en tussen de mensen.
- **NatuurSpeelLeerTuin Zijtaart** voor het op speelse wijze, door spel en ervaring, onder de aandacht brengen van de natuur, en het zelf verbouwen van voedsel bij jonge mensen; onze toekomst.
- **Oeverzwaluwenwand Landgoed Driessen** voor de vriendelijke opmerkzaamheid, omgezet in zorg en daden om de oeverzwaluwen in bouwplan 'landgoed Driessen' een duurzame veilige oeverwand te bieden waar deze in kolonies broedende vogels kunnen leven en nestelen.

- De transformatie van het **Orlyplein** in en door de gemeente Amsterdam, voor het vrij denken en dromen dat beton en asfalt vervangen kan worden door bloemenpracht en bomen.
- Het project **'t Schonste Stròtje** van Stichting OpGroeneVoet voor de verfraaiing van de directe woonomgeving met groene en bloemrijke geveltuinen, zo een bijdrage leverend aan het woongenot en de trots en eigenwaarde van de bewoners.
- Het project **Slechtvalken in Eindhoven** van Werkgroep slechtvalken in Eindhoven, voor de zeer deskundige inzet en advisering bij de terugkeer van de slechtvalk in de lichtstad.
- **Speelhof Hoogerzael** in Middelburg voor de creatie en het beheer van een natuurlijke speeltuin waar kinderen kunnen spelen met water, grond, het verbouwen en bereiden van voedsel.

Kandidaten gezocht

Voorwaarden

Voor De Gouden Zwaluw 2019 zijn we weer op zoek naar projecten die voor deze prijs in aanmerking komen. Daarbij gaat het nadrukkelijk om projecten die recent gerealiseerd of al in de uitvoerende fase zijn. De uitreiking zal op donderdag 6 juni 2019 plaatsvinden.

In aanmerking komen: personen of organisaties die zich verdienstelijk maken om natuur in de straat, wijk of stad te bevorderen. Projecten die uitnodigen om het concept uit te breiden en elders toe te passen, projecten dus met een iconuitstraling.

Aanmelden

Indien u een kandidaat wilt voordragen dan ontvangt onze organisatie graag een projectomschrijving met daarin een korte omschrijving van:

- Hoe het initiatief ontstaan is
- Hoe het project tot stand is gekomen
- De behaalde resultaten, indien mogelijk inclusief beeldmateriaal
- De betrokken personen: het aanspreekpunt (inclusief contactgegevens) en de samenwerkingspartners (inclusief vermelding van hun rol in dit project)

Wij ontvangen uw voordracht bij voorkeur digitaal via lkemme@nederlandscultuurlandschap.nl.

Als u uw projectomschrijving liever op papier aanlevert dan kunt u deze sturen naar: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, t.a.v. Liesbeth Kemme, Rijksweg 174, 6573 DG in Beek-Ubbergen.

Procedure

Vereniging Nederlands Cultuurlandschap zal de verschillende voordrachten beoordelen op basis van de verstrekte informatie. Indien nodig zullen wij aanvullende informatie opvragen en/of een bezoek aan het project brengen. Alle kandidaten krijgen uiterlijk medio mei bericht over de nominaties. Over de uitkomst van de selectie kan niet worden gecorrespondeerd.

Contact

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben dan is Liesbeth Kemme hiervoor bereikbaar via het bovengenoemde e-mailadres en telefonisch op 024 – 684 22 94.

Veel gestelde vragen

- Moet het project door derden voorgedragen worden, of mag ook een eigen project ingediend worden?
Projecten mogen zowel door derden voorgedragen worden, als ook door de 'eigenaar' ingediend worden.
- Wij werken aan de ontwikkeling van een groen project. Mogen we het conceptplan voordragen voor de Gouden Zwaluw?
Projecten dienen zich ten minste in de uitvoerende fase te bevinden. Projecten die nog niet opgestart zijn worden niet in behandeling genomen. Er bestaat natuurlijk altijd de mogelijkheid om het project een volgend jaar alsnog in te dienen, zodra deze opgestart is.
- Aan wat voor een soort projecten moet ik denken met betrekking tot de Gouden Zwaluw?
Ter voorbeeld van goede (en minder goede) projecten staan op de volgende pagina's enkele voorbeeldprojecten en checklists.

Voorbeeldprojecten

- Bewoners hebben in samenwerking met de gemeente een gemeenteplantsoen opnieuw ingericht als buurttuin en deze in beheer genomen. Er zijn door de dierenopvang enkele egels uitgezet en de tuin trekt natuurlijk veel vogels en andere dieren aan. Het resultaat is een uitnodigend stukje groen in de binnenstad waar niet alleen bewoners maar ook bezoekers van de stad van kunnen genieten.

goed project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- Onze middelbare school werkt samen met boeren in de regio, om leerlingen kennis te laten maken met het boerenland en alle planten en dieren die hierin voorkomen. Tijdens lessen wordt de uitgebreide biodiversiteit behandeld, en op velddagen werken leerlingen met vrijwilligers van een natuurorganisatie aan het onderhoud van o.a. heggen en knotbomen.

voldoet niet project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

Dit project komt niet in aanmerking voor de Gouden Zwaluw omdat het zich richt op het buitengebied. Wel kan dit project in aanmerking komen voor de Gouden Mispel.

- Onze natuurorganisatie werkt samen met een projectontwikkelaar om in een nieuw te bouwen wijk bewoners direct te betrekken bij de natuur in de wijk: er wordt een campagne gevoerd en bewoners worden geadviseerd hoe ze hun tuin natuurvriendelijk moeten inrichten.

goed project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- Imkers en ontwerpers werken samen met de gemeente, bedrijven en inwoners om het houden van bijen in het stedelijke gebied te stimuleren. Vanuit dit initiatief is het ontwerp en de uitvoering van een bijenkasteel met omliggende tuin in het centrum van de gemeente ontstaan.

goed project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- Een lokaal landgoed heeft een lespakket samengesteld voor basisscholen. Klassen worden op het landgoed ontvangen en de kinderen leren zo de geschiedenis, de natuur en het cultuurlandschap van de regio te waarderen.

voldoet niet project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- Het grondwinningsbedrijf in onze regio werkt samen met vrijwilligers en lokale natuurorganisaties om grondwinningsgebieden optimaal in te richten, gericht op een zo hoog mogelijke natuur- en landschapskwaliteit. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan recreatie en educatie.

voldoet niet project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- Onze gemeente heeft haar gebouwen 'vergroend' en motiveert bewoners hetzelfde te doen: Er zijn groene daken en gevels aangebracht op openbare gebouwen, ook zijn hier o.a. zonnepanelen geplaatst. Daarnaast heeft de gemeente een campagne en subsidieregeling opgestart zodat bewoners hun huizen ook kunnen vergroenen.

goed project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- Een stichting in onze gemeente heeft het initiatief genomen en de financiering gerealiseerd om een bosperceel te herinrichten, met als doel de recreatieve waarde en de biodiversiteit te verhogen. Het project is succesvol afgerond: de stichting heeft het gebied in beheer genomen, er worden meer verschillende dier- en plantensoorten waargenomen en het gebied trekt beduidend meer bezoekers.

voldoet niet project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie

- De gemeente heeft braakliggende terreinen tijdelijk beschikbaar gesteld aan bewoners, scholen en andere maatschappelijke organisaties. De bewoners/organisaties mogen hier moestuinen aanleggen. Dit zorgt niet alleen voor een groene omgeving maar ook voor meer sociale interactie: schoolkinderen ervaren hoe planten groeien en kunnen letterlijk de vruchten plukken, omwonenden treffen elkaar in de tuinen, en vrijwilligers kweken groentes voor de voedselbank.

goed project opgestart natuur bevordert stedelijk gebied voorbeeldfunctie